

240327

21/01/21

BA

A110424

बीए द्वितीय वर्ष/सेमिस्टर IV/जनसंचार माध्यम/ पेपर क्रमांक : UAHIN402

समय : 3 घंटे

अंक : 100

- सूचना: 1) प्रश्न क्रमांक 1 से 6 में से किन्हीं 4 प्रश्नों के उत्तर लिखिए
2) दायीं ओर के अंक गुण दर्शाते हैं।
3) अंतिम प्रश्न अनिवार्य है।

प्रश्न 1. जनसंचार माध्यम के रूप में कंप्यूटर एवं इंटरनेट की उपयोगिता स्पष्ट कीजिए? 20

प्रश्न 2. दूरदर्शन के विकास और उपयोगिता पर प्रकाश डालिए? 20

प्रश्न 3. संचार की प्रक्रिया बताकर मुद्रित माध्यमों का सामान्य परिचय दीजिए? 20

प्रश्न 4. जनसंचार का अर्थ एवं स्वरूप बताते हुए परम्परागत जनसंचार माध्यमों पर प्रकाश डालिए? 20

प्रश्न 5. सोशल मीडिया के प्रकारों पर प्रकाश डालते हुए उसकी उपयोगिता को स्पष्ट करे? 20

प्रश्न 6. जनसंचार के विद्युत् संचालित माध्यमों (इलेक्ट्रॉनिक माध्यम) के प्रकारों को विश्लेषित कीजिए? 20

प्रश्न 7 अ) निम्नलिखित में से किन्हीं दो पर टिप्पणी लिखिए। 10

- 1) महाराष्ट्रियन लोक कला 'लावणी'
- 2) नुक्कड़ नाटक
- 3) फिल्म समीक्षा लेखन
- 4) विज्ञापन लेखन

आ) निम्नलिखित वस्तुनिष्ठ प्रश्नों के एक वाक्य में उत्तर लिखिए। 10

- 1) जनसंचार के लिए अँग्रेजी शब्द लिखिए ?
- 2) रेडियो प्रसारण के क्षेत्र में 'विविध भारती' का आरंभ कब हुआ ?
- 3) भारतीय सिनेमा का पितामह किसे माना जाता है ?
- 4) मूलतः कठपुतली कहाँ की लोक कला है ?
- 5) भारत में दूरदर्शन का प्रसारण कब प्रारम्भ हुआ ?
- 6) भारत की पहली बोलती फिल्म कौनसी है ?
- 7) 'दादासाहब फालके पुरस्कार' सर्वप्रथम किस फिल्म को प्रदान किया गया ?
- 8) सूचना का अधिकार अधिनियम भारत में कब लागू हुआ ?
- 9) इंटरनेट को हिंदी में क्या कहा जाता है ?
- 10) भारतीय संविधान के किस भाग में राजभाषा का उल्लेख है ?

240326

A060424

बीए द्वितीय वर्ष/सेमिस्टर IV/आधुनिक हिंदी गद्य/पेपर क्रमांक : UAHIN401

समय : 3 घंटे

अंक : 100

सूचना : 1) सभी प्रश्नों के उत्तर लिखिए।
2) दायीं ओर के अंक गुण दर्शाते हैं।

प्रश्न 1. निम्नलिखित अवतरणों की संदर्भ सहित व्याख्या कीजिए। 20

अ) "वेटियों का मुख क्या होता है उसके बारे में उन निरभागों से पूछिए जिनके कान अपने घर-आँगन में इन चिड़ियों की चहचहाट सुनने के लिए तरसते रहते हैं. इसका पता अभी नहीं चलेगा, तब चलेगा, जब ये एक-एक कर इस घर की मुँडेर में उड़ जाएँगी।"

अथवा

"तब भगवती उसे कहती है, "अगर इस बार भी नहीं हुआ न, हम तो जीते-जी मर जायेंगे. पहले से दो-दो लड़कियों को देखकर मेरे तो हाथ-पाँव फुले जाते हैं." यह भगवती की ही नहीं, ऐसी कई महिलाओं की स्थिति और मोच है।"

आ) "सार्वजनिक अस्पताल का खयाल आते ही महमा में काँप उठा. अस्पताल वैसे ही एक खतरनाक शब्द होता है, फिर यदि उसके साथ सार्वजनिक शब्द चिपका हो तो समझो आत्मा में परमात्मा के मिलन का समय आ गया।"

अथवा

"हाँ, ऐतक ऐसा गहना नहीं है. यह 'समानतावादी' जेवर है. 'वह कैसे?' मैंने पूछा तो उन्होंने स्पष्ट किया- 'क्योंकि इस गहने को हर व्यक्ति. छोटा-बड़ा, अमीर-गरीब, अगड़ा-पिछड़ा, समान रूप से पहन सकते हैं"

प्रश्न 2. निम्नलिखित दीर्घोत्तरी प्रश्नों के उत्तर लिखिए। 40

1. 'शकुंतिका' उपन्यास की कथावस्तु को अपनी भाषा में लिखिए?

अथवा

वेटियों ने शकुंतिका उपन्यास की सार्थकता को कैसे स्पष्ट किया बताइए?

2. 'मुदामा के चाँवल' व्यंग्य के आधार पर वर्तमान समय में खुरचन के महत्त्व को स्पष्ट कीजिए?

अथवा

'कन्या रत्न का दर्द' व्यंग्य के माध्यम से प्रेम जनमेजय के विचारों चर्चा कीजिए?

क्रमशः...

प्रश्न 3. निम्नलिखित दीर्घोत्तरी प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न का उत्तर लिखिए।

20

1. 'छूकर चरण भाग्य बनते हैं' व्यंग्य के महत्व को विशद कीजिए?
2. 'शकुंतिका' उपन्यास के माध्यम से भगवती के चरित्र पर प्रकाश डालिए?

प्रश्न 4. निम्नलिखित विषयों पर टिप्पणियाँ लिखिए।

10

1. शकुंतिका की 'दुर्गा अम्मा'

अथवा

सिया का व्यक्तित्व

2. 'ऐनक' का महत्व

अथवा

वर्तमान समय में 'खुरचन' का महत्व

प्रश्न 5. निम्नलिखित वस्तुनिष्ठ प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए।

10

1. 'शकुंतिका' उपन्यास के उपन्यासकार कौन हैं?
2. गांधीजी के तीन बंदरों में से सरकार ने कितने बंदर अपने पाम रख लिए ?
3. नागदत्त और अभय किसके बेटे थे?
4. रेल दुर्घटना में किसका बेटा मारा गया ?
5. गार्गी क्या बनना चाहती थी?
6. माता-पिता, गुरु की चरण वंदना क्या कहलाती है?
7. सिया किसकी पोती थी ?
8. डॉक्टर न बन पाने पर भी क्या मिलता है?
9. पीहू ने किसके नाम से फाउंडेशन बनाया था?
10. अधिकांश महापुरुषों ने अपने जीवनकाल में क्या धारण किया था?

SYBA Sem-4 (401)

Marks: 100

Time: 3Hr

سوال نمبر ۱۔ اردو نظم نگاری کے عناصر ترکیبی پر تفصیلی نوٹ لکھیے۔ (۲۰ نمبرات)

یا

اردو نظم نگاری کی تاریخ تفصیلی طور پر پیش کیجیے۔

سوال نمبر ۲۔ "خلیل الرحمن اعظمی کی نظمیں ایک خاص لب و لہجے کی نشاندہی کرتی ہیں؛ جن میں جدیدیت کے عناصر نمایاں ہیں۔"

مندرجہ بالا قول کو مد نظر رکھتے ہوئے خلیل الرحمن اعظمی کی نظم نگاری لکھیے۔ (۲۰ نمبرات)

یا

خلیل الرحمن اعظمی کی زندگی کے اہم کوائف پر روشنی ڈالیے۔

سوال نمبر ۳۔ اختر الایمان کی زندگی کے روشن پہلوؤں کا احاطہ کیجیے۔ (۲۰ نمبرات)

یا

اختر الایمان کی نظم نگاری کا تنقیدی جائزہ پیش کیجیے۔

سوال نمبر ۴۔ الف) مندرجہ ذیل میں سے کسی ایک نظم کا تنقیدی جائزہ کیجیے۔ (۱۰ نمبرات)

۱۔ بن باس ۲۔ لمحے کی موت ۳۔ جن راتوں میں نیند نہ آئے

ب۔ مندرجہ ذیل میں سے کسی دو بند کی تشریح کیجیے۔ (۱۰ نمبرات)

۱۔ رات تو آئی مگر روشنیاں گل نہ ہوئیں

میرے پہلو میں کوئی آگ سلگتی ہے ابھی

ہر بن مو سے صدا آتی ہے جاؤ جاؤ
 ڈھونڈ کر لاؤ وہ اک شے جو کہیں گم کر دی
 ۲۔ بھوک کی آگ جو بجھتی ہے تو نیند آتی ہے
 نیند آتی ہے تو کچھ خواب دکھاتی ہے مجھے
 خواب میں ملتے ہیں کچھ لوگ بچھڑ جاتے ہیں
 ان کی یاد اور بھی رہ رہ کے ستاتی ہے مجھے

۳۔ اے مری روح فن کے عکس جمیل
 تجھ کو میری سی زندگی نہ ملے
 جو نہ میں ہو سکا وہ ٹوہو جائے
 کاش تو میرا جانشین نہ بنے
 میں تصور میں بھی جہاں نہ گیا
 ان دیاروں میں تیرا نام چلے

سوال نمبر ۵۔ الف) مندرجہ ذیل میں سے کسی ایک نظم کا تنقیدی جائزہ کیجیے۔ (۱۰ نمبرات)

۱۔ آگہی ۲۔ ایک لڑکا ۳۔ مناجات

سوال نمبر ۵۔ ب) مندرجہ ذیل میں سے کسی دو بند کی تشریح کیجیے۔ (۱۰ نمبرات)

۱۔ اپنی نادانی سے انجام سے غافل ہو کر

میں: نے دن رات کیے جمع خسارہ بیٹھا

جاننا تجھ کو کجا پاس سے دیکھا بھی نہیں

اے مری جان مری لیلیٰ تابندہ جیہیں
یوں نہ ہو مجھ سے گریزاں مرا سرمایہ ابھی
خواب ہی خواب ہیں خوابوں کے سوا کچھ بھی نہیں

۲۔ اب نہ شوریدہ سری ہے نہ امنگوں کا ہجوم
لب پہ فریاد نہ تھراتے ہیں پلکوں پہ نجوم
اب نہیں اٹھتا مرے سینے میں آہوں کا دھواں
اب نہیں پڑتا سر راہ کوئی ایسا مکاں
جس کی دیوار کے سائے میں سحر گاتی ہو
گوشے گوشے سے جہاں بُوئے چمن آتی ہو

۳۔ خداوند! مجھے ان کی رفاقت دے

جنہیں رہتا ہے بچپن تا دوا

کہ جیسی زندگی کی اس سے بہتر کیوں نہ کر پائے

مجھے اُن کی جسارت دے

جو اپنے نفس کے خادم نہیں ہوتے

برائی کو برائی کہہ کر جیتے ہیں

سوال نمبر ۱۔ سفر نامے کا آغاز اور تقابیان کیجیے۔ (۲۰ نمبرات)

یا

سفر نامہ کی تعریف بیان کرتے ہوئے اس کے اقسام کا تفصیلی جائزہ لیجیے۔

سوال نمبر ۲۔ "مجتبیٰ حسین طنز بھی کر رہے ہوں تو وہ تعصب یا بغض و عناد سے عاری ہوتا ہے؛ ان کے فن کا غالب عنصر انسانی مہر دی ہے۔"

مندرجہ بالا بیان کی روشنی میں مجتبیٰ حسین کی سفر نامہ نگاری کا تنقیدی جائزہ پیش کیجیے۔ (۲۰ نمبرات)

یا

مجتبیٰ حسین کے سوانحی کوائف کو قلم بند کیجیے

سوال نمبر ۳۔ صغریٰ مہدی کے حالات زندگی پر سیر تبصرہ کیجیے۔ (۲۰ نمبرات)

یا

"وہ ہنسنے ہنسانے کا فن جانتی ہیں؛ انھیں یہ بھی معلوم ہے کہ سب سے مشکل کام خود پر ہنسا ہے اور وہ یہی مشکل کام زیادہ آسانی سے کرتی ہیں۔"

مندرجہ بالا بیان کو مد نظر رکھتے ہوئے صغریٰ مہدی کی سفر نامہ نگاری لکھیے۔

سوال نمبر ۴۔ الف) مندرجہ ذیل میں سے کسی ایک کا تفصیلی جواب پیش کیجیے۔ (۱۰ نمبرات)

۱۔ سفر نامہ "جاپان چلو جاپان چلو" کا تنقیدی جائزہ پیش کیجیے۔

۲۔ مجتبیٰ حسین نے جاپان میں اردو کے متعلق کن باتوں کا ذکر کیا ہے؟ تفصیل سے بیان کیجیے۔

سوال نمبر ۴۔ ب) سیاق و سباق کے حوالے سے دو عبارت کی وضاحت کیجیے۔ (۱۰ نمبرات)

۱۔ مسٹر اناہار ابولے "قبلہ یہ اردو ہندی کے جھگڑے تو آپ کے ملک کو مبارک ہوں۔ ہمیں ان جھگڑوں سے کیا لینا دینا۔ دونوں زبانوں کا گرامر تقریباً یکساں ہے۔ تھوڑی سی سنسکرت اور تھوڑی سے عربی فارسی سیکھ کر ہم حسب موقع آپ کی اردو ہندی دونوں زبانوں پر ہاتھ صاف کرتے ہیں۔ ہم جاپانی کا روبرو آدی ٹھہرے۔ ایک تیر سے دو شکار کرنے کی ہماری پرانی عادت ہے۔ جاپان میں جو آدی ہندی جانتا ہے وہ اردو بھی جانتا ہے اور جو اردو جانتا ہے وہ ہندی بھی جانتا ہے۔

۲۔ "ہماری ریل گاڑیاں اسٹیشن میں داخل ہونے سے پہلے بیرونی سگنل کے پاس ضرور رکتی ہیں۔ سیٹیاں بجاتی ہیں اور مسافر کھڑکیوں میں سے جھانک کر سگنل کو دیکھتے ہیں۔ کتنا مزہ آتا ہے۔ لگتا ہے جاپانی ریل گاڑیوں کا کوئی سگنل ہی نہیں ہوتا۔ بس منہ اٹھائے کسی بھی اسٹیشن میں گھس جاتی ہیں۔

۳۔ جاپان کے دو بڑے مذہب ہیں۔ بودھ مت اور شنتو مت۔ شنتو مت جاپان کا قدیم مذہب ہے مگر عموماً سارے جاپانی دونوں مذہب پر یقین رکھتے ہیں۔ شادی شنتو مندر میں کرتے ہیں تو ان کی آخری رسومات بودھ مت کے عقیدوں کے مطابق انجام پاتی ہیں۔ ایک جاپانی دوست نے ہمیں بتایا تھا کہ بھیا! ہم تو کاروباری آدی ہیں دونوں مذہبوں پر یقین رکھتے ہیں۔ پتہ نہیں کب کون سے مذہب سے کام پڑ جائے۔

سوال نمبر ۵۔ الف) مندرجہ ذیل میں سے کسی ایک کا تفصیلی جواب لکھیے۔ (۱۰ نمبرات)

۱۔ صغریٰ مہدی نے مارٹینس کی اردو رولڈ کانفرنس کے متعلق کن باتوں کا ذکر کیا ہے؟

۲۔ صغریٰ مہدی کا سفر نامہ "ذرا بیہیں پڑوس میں" کا تنقیدی جائزہ پیش کیجیے۔

سوال نمبر ۶۔ ب) مندرجہ ذیل میں سے کسی دو عبارت کی وضاحت کیجیے۔ (۱۰ نمبرات)

۱۔ صاحبو ہے یوں کہ خاکسار کو دوران سفر مقامات اور مناظر سے کہیں زیادہ انسانوں اور ان کے رویوں سے دل چسپی ہے۔ دنیا ب

سمٹ کو اتنی چھوٹی ہو گئی ہے کہ ملکوں کے عام حالات اور کوائف تو ایک جگہ بیٹھ کر ہی معلوم ہو سکتے ہیں۔ جغرافیائی اور تاریخی معلومات بھی فراہم ہونا مشکل نہیں ہے۔

۲۔ ہندوستان پاکستان تو ہمیں ایسے لگتے ہیں جیسے ایک بہت بڑے گھر میں رہنے والے دو بھائیوں نے لوگوں کے بہکانے اور کہنے سننے میں آکر بٹوارا کر لیا ہے اور ایک اونچی دیوار کھڑی کر لی مگر دونوں دیوار کے ادھر ادھر ہونے کے باوجود ایک دوسرے سے ذرا بھی غافل نہیں ہوتے۔

۳۔ اللہ بھلا کرے بھڑکانے والوں کا کہ وہ بی جملو پن سے باز نہیں آتے اور اب بٹوارے کو اتنے دن ہو گئے ہیں؛ دیوار اتنی اونچی اور مضبوط ہے کہ اب اس گھر کے آدھے حصے کا شمار پڑوس میں ہونے لگا ہے۔ تو اب بھلا ہم پاکستان کا سفر نامہ لکھیں تو کیسے۔

240327

Eng. Lit (402)

A100424

Time: 3 hrs
Semester IV Examinations

Total marks: 100

Note:

1. All five questions are compulsory.
 2. Figures to the right indicate full marks.
-

Q1. Attempt any FOUR of the following questions: (20)

- 1) Modernism in Indian English Poetry
- 2) War Poetry
- 3) Surrealism
- 4) Imagism
- 5) Symbolism
- 6) Confessional Poetry

Q2. Attempt any ONE of the following questions: (20)

- 1) Write a critical appreciation of speaker's 'interior life, hidden from the world, is alive for the reader', in T. S. Eliot's poem *The Love Song of J. Alfred Prufrock*.
- 2) Comment on Wilfred Owen's poem *Anthem for Doomed Youth* as a song of mourning and sorrow.
- 3) Explain terms such as 'like hogs' and 'like men' which reveals humanity in Claude McKay's poem *If we must die*

Q3. Attempt any ONE of the following questions: (20)

- 1) Explain 'untouchable' and 'Dalit literature' with the reference of Meena Kandasamy's poem *Touch*.
- 2) Discuss the moral of Derek Walcott's poem *A Far Cry from Africa*.
- 3) Discuss the theme of homelessness of Chinua Achebe's *Refugee Mother and Child*.

Q4. Attempt any TWO of the following questions: (20)

- 1) Write a note on the poem *An Introduction* is a protest poem.
- 2) Explain the poem *The Red Wheelbarrow* with its symbolic reference of colour and imagery.
- 3) Discuss the theme of Arun Kolhatkar's *The Bus* is the portrayal of society through young man and old man's point of view.
- 4) Explain the theme of the poem *This is a photograph of Me*.

Q5. Attempt any TWO following questions: (20)

- 1) Discuss blindness and humanity with Robert Creeley's poem *I Know a Man*.
- 2) Discuss motherly affection with the significance of the poem *The Mystic Drum*.
- 3) Write a note on the Margaret Atwood's poem *This is a Photograph of Me*.
- 4) Explain the key factors of Philip Larkin's poem *Church Going*.

240326

English Literature 401 – Introduction to Drama
Time: 3 hrs
Note:

A050424

Semester IV Examinations
Total marks: 100

3. All five questions are compulsory.
 4. Figures to the right indicate full marks.
-

Q 1. Write short notes on any four of the following: (4 x 5 = 20marks)

1. Restoration Comedy of Manners
2. Absurd Plays
3. Morality Plays
4. Romantic comedy
5. Revenge Plays
6. Interlude

Q 2. A. How does Hansberry introduce the theme of hopes and dreams in the play, A Raisin in the Sun? (20 marks)

OR

B. In Raisin in the Sun, do Beneatha's value of Education unite or divide the family? How?

Q 3. A. Describe the dramatic roles of Sidi, Baroka, and Lakunle in the play The Lion and the Jewel. (20 Marks)

OR

B. What are the main themes developed in "The Lion and the Jewel" by Wole Soyinka?

Q 4. Write short notes on any two of the following: (2 x 10 = 20marks)

1. The ending of Raisin in the Sun
2. Mrs. Younger's reasons for investing in property.
3. Mr. Lindner's reasons for discouraging the Youngers from shifting house.
4. Character sketch of Ruth Younger.

Q 5. Write short notes on any two of the following: (2 x 10 = 20marks)

1. Character sketch of Lakunle.
2. Character sketch of Sadiku.
3. Theme of cultural conflict in Lion and the Jewel.
4. The end of the play Lion and the Jewel.

240323

SYBA Mass Communication

Time: 3 hrs

A010424

Semester IV Examinations

Total marks: 100

Note:

1. All five questions are compulsory.
 2. Figures to the right indicate full marks.
-

Q 1. (A) Explain the following in two or three sentences: (10)

1. Censorship
2. Sedition
3. Defamation
4. Educational Television
5. Sting Operation

(B) Fill in the blanks with the correct alternative: (05)

1. All India Radio is also known as _____.
(Akashvani/Akashdarshan/Doordarshan/Kalkendra)
2. Sting operations are undertaken to _____ the working of government.
(Help/Aid/Defame/Scrutinize)
3. _____ has proven to be more democratic medium than newspapers.
(Radio/Television/Internet/Magazine)
4. Journalists perform the primary function of _____.
(Managing/Warning/Counselling/Informing)
5. Libel and Slander are different forms of _____.
(Sedition/Piracy/Defamation/Censorship)

(C) State whether the following statements are true or false: (05)

1. The media is free to criticize the government in order to improve its function.
2. Defamation of the state is an offence.
3. Kheda Project was started on television to promote sports in India.
4. Gyandarshan, a satellite channel, was launched in 2000.
5. Media acts as public watchdog.

Q 2. (A) Discuss the role of media in exposing anti-development elements. (20)

Or

(B) Write Short Notes on the following: (10+10)

- (a) Investigative Journalism.
- (b) Reality Television.

Q 3. (A) What is censorship? What are the limitations put to freedom of expression. (20)

Or

(B) Write Short Notes on the following: (10+10)

(a) Contempt of Court.

(b) Effects of Censorship.

Q 4. (A) Discuss the various laws in India related to media. (20)

Or

(B) Write Short Notes on the following: (10+10)

(a) Filter Bubbles.

(b) Echo Chambers.

Q 5. (A) Write about any five careers which are related to mass media. (20)

Or

(B) Write Short Notes on the following: (10+10)

(a) Objectionable Advertising.

(b) Journalist-Source relationship.

06/04/24 SEM-IV

240406

A340424

SEM IV SYBA 2024

PAPER II CODE UAPHI - 402 WESTERN PHILOSOPHY

MARKS 100

TIME 3 hrs

- N:B; (a) All questions are compulsory.
(b) All questions carry equal marks.
(c) Each question carries 20 marks.

Q1. Give a detailed description of Anaximander of Miletus and mention his theory of the "apeiron". Why did Anaximenes choose air as the 1st principal?

OR

Q1. " Man is the measure of all things " Explain.

Q2. Explain in detail Plato's theory of knowledge.

OR

Q2. What are the notions in practice of Socrates' Dialectical Method.

Q3. How does Aristotle distinguish between the forms and matter? Mention all the features of God as stated by Aristotle.

OR

Q3. Give a detailed explanation of Stoicism. Describe Epictetus' Stoic philosophy.

Q4. Explain the characteristics of the school of Mu'tazilites & Asharites.

OR

Q4. How does Peter Abelard explain the role of reason in matters of faith?

Q5. Write Short Notes on (any 2) of the following.

- Heracitus.
- Criticisms of sense perception.
- Skepticism.
- Moses Maimonides.

05/04/24 SEM-IV

240405

A300429

SEM IV SYBA 2024
PAPER I CODE UAPHI - 401 POLITICAL PHILOSOPHY

MARKS 100

TIME 3 hrs

- N:B;** (a) All questions are compulsory.
(b) All questions carry equal marks.
(c) Each question carries 20 marks.

Q1. Critically evaluate the concept of Anarchism.

OR

Q1. State the difference between Liberalism and Totalitarianism.

Q2. Explain and state arguments given by Rousseau to support the theory of Positive Liberty.

OR

Q2. Give a brief description of King Jr's Civil Disobedience Movement. What is the right to dissent?

Q3. Elaborate on Aristotle's idea of Numerical & Proportional Equality.

OR

Q3. State the objectives of Sarvodaya Movement as given by Mahatma Gandhi.

Q4. Give a detailed explanation of B. R. Ambedkar's Social Justice.

OR

Q4. Explain Plato's theory of Justice, with reference to the three elements of an individual.

Q5. Write Short Notes on (*any 2*) of the following.

- a. Socialism
- b. Republican theory of Liberty.
- c. Moral Equality.
- d. Robert Nozick (Justice as fairness).

240404

A 260424

RC/Indian Economy/ATKT-SY-IV/Mar 24

Class : SYBA Subject: Economics – Paper (402)

Duration : 3 Hours

Max. Marks : 100

N.B:

1. Attempt all questions.
2. All questions carry equal marks
3. Figures to right indicate full marks.

1. Answer the following questions. (Any Two) (20)
 - a) Explain the Nature of Unemployment in India
 - b) Explain the Measures to promote regional Equality.
 - c) Discuss Employment generation schemes for Rural poor.
2. Answer the following questions. (Any two) (20)
 - a) Explain the role of NABARD in India.
 - b) Elaborate the Features of Agriculture price policy
 - c) Explain the Measures to promote Agriculture productivity,
3. Answer the following questions. (Any Two) (20)
 - a) Explain the Advantages and Disadvantages of microfinance.
 - b) Discuss Role of MSME sector in India.
 - c) Describe the various types of Foreign Direct Investment.
4. Answer the following questions. (Any Two) (20)
 - a) Explain the role of FDI in industrial development.
 - b) Elaborate the role of Service sector in India.
 - c) Explain the Features of Skill India.
5. Write notes on Any Two of the following. (20)
 - a) Causes of low productivity
 - b) Problems of agriculture Marketing
 - c) Institutional credit
 - d) Make in India

240410

A220424 (Ex)

RC/Macro Eco/ATKT-SY-IV/March 24/01

Class: SYBA

Subject: Economics - Paper (401)

Duration: 3 Hours

Max. Marks: 100

N.B:

1. Attempt all questions.
2. All questions carry equal marks
3. Figures to the right indicate full marks.

1. Answer the following questions. (Any Two) (20)
 - a) Define the Trade Cycle. Explain its phases.
 - b) Discuss causes of Cost-Push Inflation.
 - c) Explain the effects of Inflation.
2. Answer the following questions. (Any Two) (20)
 - a) What is Monetary Policy? Explain Quantitative Instruments of Monetary Policy.
 - b) State the objectives of Fiscal Policy.
 - c) Discuss the Instruments of Fiscal Policy.
3. Answer the following questions. (Any Two) (20)
 - a) Explain the derivation of the IS Curve.
 - b) Discuss the Shift in the LM Curve.
 - c) Explain equilibrium in the Goods Market and Money Market.
4. Answer the following questions. (Any Two) (20)
 - a) Define the Balance of Payment. Explain its structure.
 - b) Explain the causes of Disequilibrium in the Balance of Payment.
 - c) Discuss the Participants of the Foreign Exchange Market.
5. Write notes on Any Two of the following. (20)
 - a) Features of the Trade Cycle
 - b) Objectives of Monetary Policy
 - c) Shift in IS Curve
 - d) Functions of the Foreign Exchange Market

A 23 0403

RC/Macro Eco/ ATKT-SY-IV/March 24/02

Class: SYBA

Duration: 3 Hours

A 220424

Subject: Economics - Paper (401)

Max. Marks: 100

N.B:

1. Attempt all questions.
2. All questions carry equal marks
3. Figures to the right indicate full marks.

1. Answer the following questions. (**Any Two**) (20)
 - a) Define the Trade Cycle. Explain its features.
 - b) Discuss the causes of Demand-Pull Inflation.
 - c) Explain various Concepts of Inflation.
2. Answer the following questions. (**Any Two**) (20)
 - a) What is Monetary Policy? Explain its objectives.
 - b) Explain Qualitative Instruments of Monetary Policy.
 - c) Analyze the Instruments of Fiscal Policy.
3. Answer the following questions. (**Any Two**) (20)
 - a) Explain the derivation of the LM Curve.
 - b) Discuss the Shift in the IS Curve.
 - c) Explain equilibrium in the Goods Market and Money Market.
4. Answer the following questions. (**Any Two**) (20)
 - a) Define the Balance of Payment. Explain its structure.
 - b) Explain the types of Disequilibrium in the Balance of Payment.
 - c) Discuss the functions of the Foreign Exchange Market.
5. Write notes on Any Two of the following. (20)
 - a) Stagflation
 - b) Objectives of Fiscal Policy
 - c) Shift in LM Curve
 - d) Participants of the Foreign Exchange Market

2-40330

A180426

Rizvi College of ASC

Course Code: UASOC402 Paper III

EMERGING FIELDS IN SOCIOLOGICAL STUDIES

Examination: S.Y.B.A. Semester: IV Time: 3 Hours Marks: 100

Note:

3. Question 1 is compulsory
4. Attempt Any FIVE from question 2 to 9

Q.1	Attempt any five concepts	25
a.	Conflict Perspective on media	5
b.	Manifest and Latent Function of Media	5
c.	Private Institutions	5
d.	Suggestions for improvement in NEP	5
e.	Complex emergencies	5
f.	Man Made Disaster	5
g.	Role of Day care in center in geriatric care	5
h.	Crime against senior citizens	5

No.	Attempt any five Question	Marks
Q.2	Examine in detail the critical issues involved in role played by journalist as gatekeepers.	15
Q.3	Critically examine how media uses portrayal of women for commercialization.	15
Q.4	Write a detailed comparison on NEP 1986 and NEP 2020.	15
Q.5	Define MOOCs. Elaborate on various types of MOOCs available recently.	15
Q.6	Write a detail account on lack of availability of open space in Mumbai.	15
Q.7	What is Disaster management? Discuss it in detail with reference to droughts in Maharashtra.	15
Q.8	Examine in detail the growing problem of ageing in our society.	15
Q.9	Discuss the role of the government in providing welfare measures for the senior citizen.	15

240328

A150424

SYBA SOCIOLOGY
Paper 401
Sem IV March 2024

Time: 03hr

Marks: 100

Note:

Question number 01 is compulsory.
Attempt any FIVE from question number 02 - 09.

- Q1. Attempt any five concepts. (25)**
- a. Development
 - b. Liberalization
 - c. Social Inequalities
 - d. HDI
 - e. Globalization
 - f. Agriculture
 - g. MDG
 - h. FRA
- Q2. Examine the five stages of Growth given by Rostow. (15)
- Q3. Elaborate on Neo-Liberalization & its impact on society. (15)
- Q4. Examine how HDT is one of the best tool to keep a track on development level of a country. (15)
- Q5. Inequalities in the form of Gender, Caste & Class have been rising sharply. Discuss? (15)
- Q6. Give a detailed description of Japan-India, collaborated development. (15)
- Q7. Illustrate on farmer's mobilization as an outcome of impact of Globalization on Agriculture. (15)
- Q8. Discuss how SDGs strengthen equity, human rights & non-discrimination. (15)
- Q9. Review Menda Lekha as an example of people centric development. (15)

24,0408

ASL 390424

Rizvi College of A/S/C
Foundation Course – Paper IV (SEM IV)
March 2024

Time: 02 1/2hr

Marks:75

Note:

All question are compulsory.

Figures to the right indicate full Marks

Q1 (A). Explain the following concepts (Any Five) 15Marks

- a. Violations of consumer Rights.
- b. Consumer Courts.
- c. Anthropocentrism.
- d. Polluter pays principle.
- e. Laser Technology.
- f. Genetic engineering.
- g. Time Management
- h. Motivation.

OR

Q1 (B) Write a Comprehensive note on the Semester IV Foundation course project submitted by you.

Q2 (A) Examine RTI as an attempt to promote transparency and accountability among public authorities. 15Marks

OR

Q2 (B) Illustrate on Public interest Litigation.

Q3 (A) Write a detailed note on Eco-Feminism. 15Marks

OR

Q3 (B) Examine the Sustainable Development Goals 2015-2030.

Q4 (A) What is ICT? Examine the significance & Applications of IT. 15Marks

OR

Q4 (B) Highlight the uses/Applications of Laser Technology.

Q5 (A) Define the team Goal. Explain various steps of Goal setting. 15Marks

OR

Q5 (B) Discuss various effective strategies for Time Management.